

23 maart 2012

De Klachtcommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtcommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. K.A.M. van Kampen, advocaat te Nijmegen,

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
voormalig lid van de Confederatie van de Vlaamse en Nederlandse
Provincie van de Congregatie van de priesters van het Heilig Hart van
Jezus,
wonende te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtcommissie ontvangen op 30 augustus 2011. Op 29 november 2011 is bij de griffie namens aangeklaagde een verweerschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg.

Op 23 februari 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtcommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtcommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Kampen voornoemd.
Namens aangeklaagde is verschenen mr. Baetens voornoemd.

2. De klacht

2.1. Klager was als 12 jarige jongen gestart als leerling op het klein seminarie [naam] in [plaats]. Aangeklaagde was van 9 september 1956 tot 5 november 1958 prefect in [instelling] in [plaats], waar klager intem verbleef. Er heerste een bijzonder straf regime, dat onder meer streng gehandhaafd werd door aangeklaagde die lijfstraf niet schuwde.

Klager moest kort na aanvang van zijn verblijf, gedurende twee jaar minstens eenmaal per week voor straf naast aangeklaagde komen staan. Deze stak dan zijn hand in de korte broek en onderbroek van klager en betastte uitgebreid diens geslacht, terwijl klager ondertussen bestraffend werd toegesproken. Tegelijkertijd bevredigde aangeklaagde zichzelf. Klager

ervoer dit gedrag van aangeklaagde als zeer verwarrend: enerzijds onzedelijk betasten en anderzijds bestraffend toespreken. Hij schaamde zich en durfde er met niemand over te praten.

2.2 Klager was het middelste kind van zeven kinderen in een streng Rooms-Katholiek gezin. Klager had drie heerooms die missionaris waren in Zuid-Afrika en Zuid-Amerika. Klager was een groot bewonderaar van hen. Hij was al jong misdienaar en koorknapp in de eigen parochie. Hij voelde zich voorbestemd voor het seminarie. Door het seksueel misbruik door aangeklaagde en door een andere pater in het seminarie (zie klacht 2011T181(2), wilde hij, voor zover hij zich kan herinneren in de Paasvakantie van 1959 niet meer terug naar het seminarie. Hij kon de ware toedracht niet vertellen. Voor zijn moeder was de kerk heilig, zij zou 'ter plekke doodgevallen zijn.' Thuis 'brak de hel los' en er werd dagelijks druk op hem uitgeoefend om terug te gaan, onder andere ook door pastoor [naam], de toenmalige pastoor van de parochie waartoe klager behoorde. Klager heeft echter voet bij stuk gehouden en is niet meer teruggegaan. Enkele jaren later heeft klager aan pastoor [naam] – onder strikte geheimhouding voor zijn ouders - alles verteld wat hem op het seminarie is overkomen. Deze was vol ongelof en bezwoer bij het bisdom Utrecht melding te maken van het misbruik. Klager heeft hier nooit meer iets van gehoord. Pastoor [naam] is inmiddels overleden.

2.3. Als gevolg van het misbruik kwam klager aanvankelijk in een gemoedstoestand van verwarring. Pas later besefte hij dat hij seksueel misbruikt was. Vooral zijn geloof heeft daaronder geleden. Zijn ouderlijk huis ontvluchtte hij door veel bij de ouders van zijn huidige echtgenote over de vloer te komen. Hij heeft haar in een vroeg stadium van de relatie verteld over het seksueel misbruik door twee personen op het seminarie. De echtgenote van klager heeft dit ter zitting bevestigd. Zo'n 15 à 20 jaar geleden heeft hij zijn familie op de hoogte gebracht. Klager heeft onlangs contact gekregen met twee oud-leerlingen van het seminarie die soortgelijke ervaringen hadden.

2.4 Het doel van de klacht is erkenning van het seksueel misbruik en spijtbetuging van aangeklaagde de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart. Voorts een geldelijke tegemoetkoming voor immateriele schade, in samenhang met de andere klacht begroot op € 15.000,- en vergoeding van de gemaakte onkosten.

3. Het verweer

Aangeklaagde is door zijn zwakke gezondheid niet in staat te verschijnen. Namens hem is door mr. Baeten aangevoerd dat aangeklaagde vele jaren geleden als geestelijke is uitgetreden en derhalve niet meer onder kerkelijk recht staat. Daarom moet de klacht niet-ontvankelijk worden verklaard.

Inhoudelijk ontkent aangeklaagde hetgeen hem wordt verweten. Hij is zelf ooit op het seminarie seksueel misbruikt en was daardoor juist alert op het voorkómen van ieder onoirbaar gedrag.

In 1952 werd hij benoemd bij het klein seminarie [naam] in [plaats]. Na enige tijd werd hij aangewezen als prefect. Hij kan zich klager niet meer herinneren. Aangeklaagde erkent dat hij streng en wellicht te streng is opgetreden. Het straffe regime dat hij hanteerde, was de reden om hem op enig moment over te plaatsen naar [land].

Ter zitting heeft de raadsman nog aangevoerd dat hij zijn client heeft geconfronteerd met de getuigenverklaringen. Zijn client stond perplex en volhardde dat het een vergissing moest zijn. De voormalig rector van het seminarie, pater [naam], zou aangeklaagde slechts hebben medegedeeld dat hij zich onbehoorlijk gedroeg omdat deze kort daarvoor iemand een enorm

pak op zijn broek had gegeven. Van enige verwijzing naar seksueel misbruik is nooit sprake geweest.

4. De beoordeling

4.1 Nu de klacht gaat over gedragingen van aangeklaagde in een periode dat er tussen hem en de Rooms-Katholieke kerk een gezagsverhouding bestond, is de klacht ontvankelijk.

4.2 Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheids situatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.3 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.4 Er zijn ongeveer vijfenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Door het tijdsverloop zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wel is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Klager moest gedurende twee jaar minstens eenmaal per week voor straf naast aangeklaagde komen staan. Deze stak dan zijn hand in de korte broek en onderbroek van klager en betastte uitgebreid diens geslacht, terwijl klager ondertussen bestraffend werd toegesproken. Tegelijkertijd bevreemdigde aangeklaagde zichzelf.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast blijkt uit de verklaringen van [naam] en [naam] van soortgelijk seksueel misbruik van hen door aangeklaagde in dezelfde periode.

4.5 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheids situatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 12 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een persoon met (kerkelijk) gezag in wie hij het volste vertrouwen had.

4.6 Gelet op het feit dat aangeklaagde is uitgetreden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.7 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een grondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtcommissie adviseert de Overste van de Confederatie van de Vlaamse en Nederlandse Provincie van de Congregatie van de priesters van het Heilig Hart van Jezus de klacht geground te verklaren en zich in te zetten voor vermindering van het leed van klager.

Dit advies is vastgesteld op 23 maart 2012 door mr. P.A.M. Hendriks, voorzitter, prof.dr. H.B.M. van de Wiel en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Confederatie van de Vlaamse en Nederlandse Provincie van de Congregatie van de priesters van het Heilig Hart van Jezus en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtcommissie een afschrift van de beslissing van de Bisschop.